

Förvaltningsrättsliga avdelningen
Eva Åkerlund
08-700 06 79
eva.akerlund@kammarkollegiet.se

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av SOU 2024:91 Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk, dnr LI2024/02430

Kammarkollegiet har följande synpunkter på förslagen i betänkandet.

Avsnitt 5 Tydliggörande av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Kammarkollegiet avstyrker förslaget att ta bort den automatiska kopplingen mellan avverkningsanmälan och samråd enligt miljöbalken och därmed sammanhängande förslag i avsnitt 5.3.

Utredningen föreslår att de enda skogsbruksåtgärder som enligt miljöbalken ska anmälas för samråd är åtgärder som sker inom särskilt utpekade samrådsområden med mycket höga naturvärden eller åtgärder där markägaren själv bedömer att det inte är möjligt att vidta tillräcklig hänsyn till arter. Förslagen innebär att markägaren alltid måste göra en separat bedömning av om en skogsbruksåtgärd utöver underrättelse kräver samråd. Bedömningen ska göras utifrån en lista över samrådsområden samt utifrån de rekvisit som uppställs i andra och tredje styckena i den föreslagna bestämmelsen i 7 d § förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.

Enligt Kammarkollegiets mening saknas tillräcklig kunskap om var fridlysta arter finns för att det ska vara möjligt att ta fram en uttömmande lista över i vilka geografiska och typer av områden samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken behöver ske. Eftersom naturen och dess ekosystem är föränderlig så är det inte möjligt att åstadkomma en uttömmande lista över fridlysta arters lokalisering. Kammarkollegiet ser även en risk för att värdefulla områden inte hinner kartläggas innan skogsbruksåtgärder ska utföras och att samråd därför inte sker även om det skulle behövas ur naturvårdssynpunkt.

Kammarkollegiet noterar att Miljömålsberedningen i delbetänkandet SOU 2025:21 föreslår avverkningsanmälan inklusive anmälan för samråd som verktyg för att upptäcka icke kartlagd urskog och gammal skog så att den kan skyddas. Enligt Miljömålsberedningen skulle förbud mot avverkning av skyddsvärd skog kunna bli en följd av restaureringsförordningens huvudregel om icke-försämring i artikel 4.12.

Om kopplingen mellan samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken och avverkningsanmälan tas bort, samtidigt som kraven för när samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ska hållas begränsas, blir konsekvensen att miljöorganisationer inte kommer att ha möjlighet att överklaga ett stort antal beslut som de idag har rätt att överklaga på grund av beslutens inverkan på miljön. Därmed finns en risk för att Århuskonventionen inte kommer att följas.

Sekretessbestämmelsen i 20 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) är motiverad av skyddet mot plundring och illegal jakt. Enligt utredningsförslaget skulle en fastighetsägare som utgångspunkt alltid få tillgång till uppgifter om särskilt skyddsvärda arter inom den egna fastigheten. Det finns en risk för att skyddet för arter därigenom undergrävs och att enskilda och organisationer blir mindre benägna att rapportera in fynd av särskilt hotade arter.

Avsnitt 12 Tillsynen över artskyddsfrågor i skogen

Kammarkollegiet avstyrker förslaget att Skogsstyrelsen ska bli ensam tillsynsmyndighet för skogsbruksåtgärder och fridlysningsbestämmelser utifrån 8 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken samt fatta beslut om dispens från artskyddsbestämmelserna för skogsbruksåtgärder.

Kammarkollegiet anser att prövningen av dispenser även fortsättningsvis bör göras av länsstyrelserna som har en lång och gedigen erfarenhet av att tillämpa dispensbestämmelserna i artskyddsförordningen avseende många olika typer av verksamheter.

Avsnitt 14 Ersättningsmodell

Kammarkollegiet avstyrker förslagen i avsnitt 14.

Enligt lagenlighetsprincipen kan ersättning endast kan utgå för lagenlig användning av egendom. Lagenlig användning av mark innebär att markägaren bland annat måste följa 2 kap. miljöbalken och artskyddsbestämmelserna.

Det finns ingen grundlagsenlig rätt till ersättning enligt 2 kap. 15 § tredje stycket regeringsformen om rådighetsinskränkningen sker med hänsyn till exempelvis miljöskyddsskäl, däremot en möjlighet för lagstiftaren att införa en sådan, se NJA 2023 s. 291 *Tjäderspelet i Malsättra*.

Förslaget att införa skogsmarksskyddsområde som ett nytt biotopskyddsområde avviker i grunden från syfte och juridiska förutsättningar gällande biotopskyddsområden. Biotopskyddsområden är enligt miljöbalken små mark- eller vattenområden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda. För att ett

område ska kunna bli biotopskyddsområde måste det överensstämma med någon av de 19 definierade biotop typer som finns.

Det går att åstadkomma nya typer av biotopskydd men utgångspunkten för bedömningen av om sådana ska bildas måste vara de biologiska förutsättningarna på platsen.

Enligt utredningens förslag ska markägaren ha rätt att kräva inrättande av ett skogsmarksskyddsområde när ett myndighetsbeslut, som grundar sig på regler om bevarande av naturvärden eller biologisk mångfald, begränsar möjligheterna att avverka produktiv skogsmark. Vid bildande av ett sådant område ska ersättning utbetalas med 125 procent av marknadsvärdet.

Förslaget går betydligt längre än den princip om frivillighet som regeringen har avsett ska prägla områdesskyddsarbetet. Vidare finns en risk att den föreslagna ersättningsmodellen utgör ett otillåtet statsstöd enligt artikel 107.1 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) och därför kommer att behöva anmälas till EU-kommissionen.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen har avdelningschefen Anette Schierbeck och enhetschefen Peter von Wowern deltagit. Föredragande har varit advokatfiskalen Eva Åkerlund.

Beslutet är godkänt digitalt och saknar därför underskrift.

Anne Vadasz Nilsson

Eva Åkerlund